

Geschenk

uit duizenden voor

Met de collectie-Van Schaik heeft Museum Flehite de grootste schenking uit zijn geschiedenis gekregen. Er bevinden zich topstukken onder de meer dan 1000 stukken. Het Amersfoortse museum bezit nu een toonaangevende verzameling hedendaagse Nederlandse kunst.

donderdag 22 januari 2015
AC

Flehite
Amersfoort

Expo Breed Verzameld geeft dwarsdoorsnede van collectie

Wierhopen op Wieringen van Maarten Jungmann. Een gezicht op het Noord-Hollandse voormalige eiland Wieringen in een expressionistische

Als het aan Wim en Hella van Schaik en directeur van museum Flehite Onno Maurer had gelegen, was de privéverzameling van het echtpaar nooit in Amersfoort terechtgekomen, maar in een nieuw museum in het voormalige Wieringerseer. Drie jaar hebben ze zich ingespannen om de enorme kunstverzameling van Wim van Schaik onder te brengen in een museum, zodat de collectie met een eschatte waarde van zo'n 3,5 miljoen euro bij elkaar bleef. Maar toen bleek dat dat lan vorig jaar februari geen kans had, reeg Museum Flehite de meer dan 1000 kunstvoorwerpen aangeboden.

Volgens Wim van Schaik (90), oud-topman van voedingsbedrijf Koninklijke Wesanen en later handelsconcern Hagemeijer, is de schenking een geweldige aanvulling op de collectie van Museum Flehite. „Wij hebben een heel mooie collectie beeldhouwkunst. Museum Beelden aan Zee in Scheveningen wilde de sculpturen en de penningen graag hebben. Maar dan verwijderen ze in het depot. Maurer reageerde

enthusiast, Museum Flehite toonde zich heel betrokken. Voor ons is het belangrijk dat de verzameling bij elkaar blijft en goed wordt onderhouden,” licht Van Schaik toe.

Op de tentoonstelling *Breed Verzameld* laat Museum Flehite een dwarsdoorsnede zien van deze omvangrijke collectie hedendaagse Nederlandse kunst, uiteenlopend van abstracte en figuratieve schilderijen, houten en bronzen beelden, penningen, etsen tot litho's. Daaronder zitten topstukken van beeldhouwers als Charlotte van Pallandt en Pieter d'Hont, en schilders als Jan Sluijters, Armando, Kees Maks, Peter Bes, Paul Citroen en Dirk Breed.

Hoewel Wim en Hella (75) van Schaik zo'n zestig jaar lukraak verzamelden, ziet Maurer wel degelijk structuur in de collectie. „Beiden zijn geworteld in de polder. Wim van Schaik is een boerenzoon uit de Bovenkerkerpolder van een geslacht dat generaties teruggaat. Hella, oud-sociologe,

stamt af van oud-premier Colijn. Haar grootvader was veehouder en later burgemeester van Nieuwer Amstel. In hun verzameling is er een voorkeur voor Noord-Hollandse polderlandschappen, zoals bijvoorbeeld blijkt uit Koeien op stal in Eenigenburg van Wim Vaarzon Morel. In de bewuste stolpoederij in Eenigenburg hebben de Van Schaiks ook gewoond.”

Prachtig is ook de kleurige Wierhopen op Wieringen van Maarten Jungmann. Passend bij hun voorliefde voor polderlandschappen.

Maurer leerde de Van Schaiks kennen in 2010 rond de expositie *Nachtlevens* waarvoor Wim van Schaik twee schilderijen uitleende. Sindsdien bleef er nauw contact. Kunstenaar Dirk Breed neemt een grote plaats in in Van Schaiks verzameling met zo'n 200 werken. Ook in zijn oeuvre komen vaak Noord-Hollandse landschappen voor, zoals Uitzicht vanuit atelier Waverveen, het prachtige Amstel bij Nesserluis met veerpont en Panorama. „Museum Flehite bezit nu de grootste collectie schilderijen van Dirk Breed,” weet Maurer.

Aantrekkelijk vormgegeven is de grote verzameling, overwegend bronzen, dieren-sculpturen op de zolder van Museum Flehite. In een door Van Schaik aan het museum geschonken vitrinekast liggen de dieren op het zand gedrapeerd. De opstelling van een luipaard, zwijn, haas, grote vos, kuddeschapen of vogels is speels en knap, vindt Wim van Schaik. „In mijn collectie zijn natuur, landschap en dieren erg be-

Voor ons is van belang dat de collectie bij elkaar blijft en goed wordt onderhouden

-Wim van Schaik (90)

langrijk. Ik kocht wat ik mooi vond; ik ben geïnteresseerd in mooie kunst,” zegt de verzamelaar. Aan de muur hangen posters van dieren uit Dierenpark Amersfoort, ge-

Het echtpaar Van Schaik in Museum Flehite. FOTO SASKIA BERDENIS VAN BERLEKOM

Bronzen beeld van Wilhelmina van Charlotte van Pallandt. FOTO FLEHITE

portretteerd door fotograaf Ep de Ruiter.

Voor Museum Flehite betekent de schenking een kwaliteitsimpuls, zegt Maurer. „Gezien ons beperkt kunstbudget moeten we jaren sparen voor een aankoop. Nu krijgen we in één keer 1000 stukken. Voor een klein museum is dat heel bijzonder. Gemeen op een ranglijst van musea stijgt Museum Flehite met stipt: we stijgen in de top 100 van musea van 78 naar 38. De collectie geeft Flehite meer aanzien.”

In een tijd van krappe budgetten voorziet Maurer een gat in de markt van particuliere kunstverzamelaars die hun collectie goed willen nalaten. „Ik heb verschillende privéverzamelaars thuis ontmoet. Mogelijk blijft de belangrijke collectie Kammerbeek die in bruikleen is, hier. Carla Esser stond negen vroege Mondriaans af voor bruikleen aan het Mondriaanhuus. Ik verwacht dat andere verzamelaars, naar aanleiding van deze tentoonstelling, me bellen. En zolang een collectie past bij het karakter van Museum Flehite zijn wij geïnteresseerd.”

Breed Verzameld, tot en met 6 april, Museum Flehite, Amersfoort.

donderdag 12 maart 2015

UN

AD 8 | Amersfoort

Nalatenschap in goede handen^{A1}

Wim en Hella van Schaik schenken kunstverzameling aan museum

GROENEKAN Het bescheiden museum Flehite in Amersfoort kreeg kortgeleden bijna uit het niets een kunstcollectie van 3,5 miljoen euro in de schoot geworpen.

MARCO WILLEMSE

De duizend werken omvattende privéverzameling van Wim en Hella van Schaik uit Groenekan blijft dankzij de meer dan royale geste tot in lengte van dagen bewaard aan de Westingel.

Ze is er nog niet los van. Hella van Schaik kan er maar moeilijk aan wennen dat de doeken en beelden waar ze zich zo lang door omringd wist 30 kilometer verderop in een vreemd gebouw staan. Wim heeft er geen moeite mee, zegt de 76-jarige vrouw des huizes met een liefdevol knikje naar haar echtgenoot, die de 90 levensjaren al heeft aangevinkt. „Het heeft voor hem altijd vastgestaan dat de collectie bij elkaar moest blijven. Het weerspiegelt alles wat hij is en, hoewel we ook heel veel samen hebben gekocht, in mindere mate wie ik ben.”

De grondlegger van de collectie Van Schaik toert een gelukkige glimlach op het broze gelaat. „Ja ja, zo is het. Als ik de verzameling zou verkopen of opdelen, dan zou het zijn alsof ik mezelf in stukjes weggeef. Ik heb nooit iets gekocht vanwege de naam van de kunstenaar of voor de marktwaarde, maar altijd en alleen omdat het werk me raakte, iets met me deed of me terugvoerde naar vroeger tijden. Daarom ben ik

▲ Wim en Hella van Schaik: 'We zijn ontzettend tevreden over deze keuze.' FOTO: JEROEN JAPPELÉ

zo ontzettend tevreden met onze kens voor Flehite. Als ik er straks niet meer ben, en dat duurt geen 20 jaar meer, vrees ik, dan is mijn nalatenschap veilig en door toekomstige generaties nog te zien.”

Intact

Het ruimt bovendien lekker op, knipooft Hella monter. De jaren mogen vat hebben gekregen op de gewrichten van mevrouw Van Schaik (geboren Colijn) het scherpe verstand en de humor zijn nog in-

tact. Ze maakt een weids gebaar door de opkamer van de statige Groenekanse villa, die ze al veertig jaar bewonen. „De schilderijen, tekeningen en etsen stonden rijen dik tegen de muren. De beelden en sculpturen vochten om ruimte. Voor de schoonmaakster was het een nachtmerrie. Er sneuvelde weleens wat, maar och. Kunst is aantrekbaar, vinden wij. Onze oudste kleinzoon speelde met de beeldjes als was het playmobil. Van ons mocht dat.”

Ze werden verliefd op elkaar in Canada, nu vijftig jaar geleden. Maar ze kenden elkaar al van lang daarvoor. Als meisje kwam Hella met haar familie in te wonen bij het gezin van Wim. „Dat is een ingewikkeld verhaal, hoor. Wims stiefmoeder was een zus van mijn vader. Wij werden als overlevenden van het jappenkamp in Indonesië gerepatriëerd naar Nederland, maar we hadden geen cent. We zijn toen opgenomen door Wims familie. Ik was een meisje van 8, hij een jonge vent van

tegen de 20. We konden toen niet weten dat we nog eens zouden trouwen natuurlijk.”

Willem van Schaik, telg uit een boerengeslacht, volgt na de oorlog een studie economie en maakt carrière bij grootindustrieel Wessanen. „Ik was de eerste bestuursvoorzitter na 200 jaar die niet uit de familie zelf kwam. Dat was me wat in die tijd. Ze hadden vijftig fabrieken in Noord-Holland. Later ben ik

“oud Eenigenburgers”

Ik heb nooit iets gekocht vanwege de naam van de kunstenaar

— Wim van Schaik (90)

overgestapt naar Hagemeijer, ook geen kleintje. Ik heb een mooie loopbaan gehad en goed verdiend. Al neem ik geen centen mee het graf in. Bijna alles zit in de kunst. Dat is toch minder vergankelijk, ha, ha.”

Het echtpaar benaderde meerdere musea met het verzoek zich over de totale collectie te ontfemen. „Ze wilden niet. Hoe gek dat ook klinkt. Men was slechts geïnteresseerd in delen van de verzameling. Onno Maurer (conservator Flehite, red.) was onze redding. Hij wilde wel. We zijn overeengekomen dat elke twee of drie jaar een deel van de collectie wordt getoond. Thema's en werken genoeg natuurlijk. Flehite kan nog wel even vooruit.”